

«لایحه احکام مورد نیاز اجرای

برنامه ششم توسعه

اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵) - ویرایش جدید»

(بخش پتروشیمی، معدن و صنایع معدنی)^۱

مشخصات لایحه	مقدمه
دوره دهم - سال اول	لزوم برنامه ریزی و اهمیت آن در نیل به رسیدن به اهداف استراتژیک جهت پیاده سازی درست برنامه ها یکی از اصلی ترین امور حاکمیت در کشورهای در حال توسعه است. از این منظر، توجه به برنامه ششم توسعه، تحلیل موضوعی و بررسی کارشناسی احکام آن ضروری به نظر می رسد.
شماره ثبت:	۱۰۴
شماره چاپ:	۱۱۵
تاریخ چاپ:	۱۳۹۵/۴/۳۰
معاونت پژوهش های زیربنایی و امور تولیدی دفتر: مطالعات انرژی صنعت و معدن	
مشخصات گزارش	
شماره مسلسل:	۳۱۰۱۴۹۶۴
تاریخ انتشار:	۱۳۹۵/۵/۲۷
	۱. دولت در اجرای ماده (۱۴۱) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی لایحه «احکام مورد نیاز اجرای برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹)» را جهت بررسی به مجلس شورای اسلامی تقدیم کرد که در مجلس با شماره ۱۰۴ ثبت شده است. در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۴ نامه ای به امضای معاون رئیس جمهور به مجلس شورای اسلامی ارسال و طبق آن ویرایش جدید لایحه مذکور با عنوان «لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵) - ویرایش جدید» به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است. لذا با توجه به تصمیم هیئت رئیسه محترم مبنی بر در دستور کار قرار گرفتن ویرایش جدید، مجموعه گزارش های مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی با استناد به ویرایش جدید لایحه تهیه و ذیل همان لایحه ثبت شده با شماره ۱۰۴ منتشر می شوند.

جدول بررسی مواد مرتبط با بخش صنعت، معدن و پتروشیمی در لایحه برنامه ششم توسعه

ردیف	عنوان ماده	تحلیل کارشناسی	مواد الحاقی پیشنهادی
۱	<p>ماده (۳): در طی سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۹، موضوعات زیر، مسائل محوری برنامه می‌باشد که طرح‌ها و پروژه‌های مرتبط با آنها و همچنین برنامه‌ها و پروژه‌های مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در بودجه‌ریزی سالانه از اولویت برخوردار خواهند بود.</p> <p>بند «۳»- موضوعات خاص بخشی پیشروی اقتصاد شامل معدن و صنایع معدنی، گردشگری، ترانزیت و حمل‌ونقل ریلی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، انرژی</p>	<p>توجه به بخش معدن و صنایع معدنی به‌عنوان یکی از پیشران‌های توسعه اقتصادی در سال‌های برنامه ششم توسعه، از نقاط قوت برنامه محسوب شده و منجر به رشد و پویایی اقتصاد خواهد شد.</p>	<p>عین ماده تصویب شود.</p>
۲	<p>ماده (۷): صندوق توسعه ملی مجاز است به طرح‌هایی که توسط سازمان‌های توسعه‌ای شامل ایدور، ایمیدور، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکت توانیر، با مشارکت حداکثر (۴۹٪) با بخش غیردولتی در مناطق کمتر توسعه‌یافته سرمایه‌گذاری می‌نمایند، تسهیلات ارزی پرداخت نماید.</p>	<p>با توجه به اجرای قانون اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و واگذاری معادن و صنایع معدنی بزرگ، همچنین عدم برگشت منابع حاصل از واگذاری به سازمان‌های توسعه‌ای، عملاً منابع لازم جهت ایفای وظایف حاکمیتی توسط سازمان‌های مزبور به چالش اساسی تبدیل شده است. از این‌رو اجازه استفاده از منابع صندوق توسعه برای طرح‌های مشارکتی، کمک شایان توجهی در جهت ترغیب بخش خصوصی برای مشارکت با سازمان‌های توسعه‌ای در سرمایه‌گذاری مناطق محروم خواهد داشت.</p>	<p>عین ماده تصویب شود.</p>
۳	<p>ماده (۱۸): به‌منظور تحقق سیاست‌های کلی سلامت، دولت مجاز است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه ششم توسعه در راستای تأمین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت و توسعه کمتی و کیفی بیمه‌های سلامت، برنامه نظام بیمه سلامت کشور را با رعایت محورهای زیر تدوین و اجرا نماید:</p> <p>بند «۵»: مؤسسه صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان فولاد با کلیه وظایف، اختیارات، تعهدات و دارایی‌ها - از جمله اموال منقول و غیرمنقول، سهام، امتیازات، موجودی، اسناد و اوراق- به سازمان تأمین اجتماعی انتقال می‌یابد. حداکثر طی مدت پنج سال، کلیه تعهدات حال و آتی صندوق - به میزانی که براساس مطالعات اکچوئری (محاسبه بیمه‌ای برای تعیین ارزش فعلی تعهدات آتی) ظرف حداکثر سه ماه، به تأیید سازمان حسابرسی کشور می‌رسد و مورد تأیید سازمان قرار می‌گیرد با منابع حاصل از واگذاری سهام، سهم‌الشرکه، اموال شرکت‌ها، امتیازات، حقوق بهره‌برداری از معادن و حقوق مالی و سایر منابع حسب مورد از طریق سازمان خصوصی‌سازی و خزانه‌داری کل پرداخت خواهد شد. میزان واگذاری‌ها هر ساله در بودجه‌های سالیانه پایدار خواهد گردید.</p>	<p>واگذاری نادرست اموال ایمیدور در سال‌های گذشته و عدم واگذاری همزمان صندوق همراه با اموال در سال‌های قبل از واگذاری، منجر به بروز مشکل بسیار جدی برای بیش از ۸۴ هزار بازنشسته صندوق فولاد شده است. به طوری که در حال حاضر حتی توان پرداخت حقوق بازنشستگان نیز وجود ندارد. اموالی نیز که در سال‌های بعد به این صندوق واگذار شد، عملاً کفاف حقوق و دستمزد جاری را ندارد. بنابراین واگذاری به یک صندوق مادر همانند سازمان تأمین اجتماعی آسان‌ترین راه حل جهت حل مشکلات این صندوق است ولی باید توجه داشت که میزان دریافتی‌های بازنشسته‌های فولاد هیچ سنخیتی با دریافتی دیگر بازنشسته‌های سازمان تأمین اجتماعی در رده شغلی برابر نداشته و این موضوع در آینده به‌عنوان یک مشکل جدی برای بازنشسته‌های فولاد وجود خواهد داشت.</p>	<p>در بند «۵» مطالبات صندوق بازنشستگی از دولت (بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان) با استفاده از منابع حاصل از خصوصی‌سازی و نه در قالب واگذاری سهام شرکت‌ها، به صندوق واریز گردد. پیشنهاد می‌شود: در سطر سوم پس از عبارت «پنج سال» عبارت «مطالبات صندوق» اضافه شود.</p>

ردیف	عنوان ماده	تحلیل کارشناسی	مواد الحاقی پیشنهادی
۴	ماده الحاقی	<p>نبود استراتژی مدون در حوزه صنعت و معدن منجر به سردرگمی و حرکت سلیقه‌ای در جهات مختلف در دوره‌های مختلف خواهد شد. لذا تدوین راهبرد (استراتژی) توسعه صنعتی و معدنی به‌منظور رقابت‌پذیر شناخت مزیت‌های اصلی جهت سرمایه‌گذاری (با توجه به محدودیت منابع) یکی از نیازهای اساسی این بخش محسوب می‌شود که در ماده (۱۵۰) غیرفلسفی از طریق ترغیب گسترش سرمایه‌گذاری قانون برنامه پنجم توسعه نیز آورده شده بود ولی در مرحله اجرا بازماند.</p>	<p>ماده الحاقی: وزارت صنایع و معادن موظف است به‌منظور تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران در قالب تدوین راهبرد (استراتژی) توسعه صنعتی و معدنی با هماهنگی معاونت در زیربخش‌های برگزیده صنعت و معدن، در جهت تحقق هدف رشد تولید صنعتی و معدنی با رعایت محورهای راهبردی ذیل به‌گونه‌ای اقدام کند که نرخ رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن افزایش یابد:</p> <p>الف) ارتقای سطح رقابت‌مندی صنایع کشور با تأکید بر توسعه قابلیت‌های فناوری و انتقال نقطه اتکای مزیت‌های نسبی از مواد اولیه و خام به توانایی‌های فناورانه (تکنولوژیک) و خلق مزیت‌های رقابتی</p> <p>ب) متنوع‌سازی پایه صادرات صنعتی و افزایش سهم محصولات دارای پردازش بیشتر (صنایع نهایی) در صادرات</p> <p>ج) توسعه پیوند مناسب صنایع کوچک، متوسط و بزرگ و شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی و نشان تجاری (برند) و تمهید ادغام و شکل‌گیری بنگاه‌های بزرگ (استراتژی) توسعه صنعتی و معدنی به‌منظور رقابت‌پذیر</p> <p>د) توسعه زنجیره ارزش پایین‌دستی صنایع واسطه‌ای (پتروشیمی، فلزات اساسی، محصولات معدنی غیرفلسفی) از طریق ترغیب گسترش سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی با تأکید بر ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی غیردولتی</p> <p>ه) افزایش توانمندی‌ها و قابلیت‌های طراحی، تدارک، ساخت، گسترش همکاری صنعت و دانشگاه، ساخت تجهیزات و ماشین‌آلات صنعتی، تعمیق تعامل صنایع با شهرک‌های فناوری و پارک‌های علم و فناوری و افزایش مستمر سهم صنایع مبتنی بر فناوری‌های برتر (صنایع نوین) در ترکیب تولید صنعتی، نوسازی و ارتقای بهره‌وری صنایع و معادن</p> <p>و) تقویت سازوکارهای تمهیدی و نظارتی اجرای قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به‌منظور صدور خدمات مصوب</p> <p>۱۳۷۵/۱۲/۱۲</p> <p>تبصره - کلیه فعالیت‌ها و اقدامات غیرحاکمیتی مذکور در این ماده توسط بخش‌های غیردولتی انجام می‌پذیرد.</p>

ردیف	عنوان ماده	تحلیل کارشناسی	مواد الحاقی پیشنهادی
۵	ماده الحاقی	تقویت بخش معدن و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری و همچنین ارتقای رقابت‌پذیری این بخش در اقتصاد ملی (که در ماده (۳) همین لایحه به‌درستی آورده شده است) نیازمند توجه اساسی و ویژه به موضوع زنجیره اکتشافات معدنی که اولین حلقه معدنکاری به‌شمار می‌رود، است. توجه به این امر مهم برای شکوفا کردن فعالیت‌های معدنکاری در ایران در قانون برنامه پنجم توسعه با عنوان ماده (۱۵۷) آورده شده بود که به‌طور کامل اجرایی نشد لذا با تنفیذ ماده (۱۵۷) قانون برنامه پنجم توسعه در لایحه برنامه ششم توسعه می‌توان این کاستی را جبران کرد	ماده الحاقی: در جهت توسعه فعالیت‌های معدنی و ارتقای نقش معدن در اقتصاد ملی دولت موظف است: الف) نقشه‌های پایه زمین‌شناسی، شناسایی، پی‌جویی و اکتشاف عمومی کلیه ظرفیت‌های (پتانسیل‌های) معدنی کشور را تهیه و پس از بلوک‌بندی محدوده‌ها، ادامه عملیات را به بخش غیردولتی واگذار نماید. ب) به‌منظور ساماندهی امر اکتشاف در کشور، پایگاه جامع علوم زمین را با استفاده از اطلاعات کلیه دستگاه‌های ذیربط تا سال دوم برنامه راه‌اندازی کند.
۶	ماده الحاقی	با توجه به اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی، نقش تصدیگری شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی متولی توسعه بخش صنعت کم‌رنگ شده و این وظیفه به بخش خصوصی محول شده است. لذا لازم است نقش‌های جدید سازمان‌های توسعه‌ای تعریف و مصوب شود.	ماده الحاقی: دولت مکلف است در جهت تقویت سازمان‌های توسعه‌ای از طریق اعمال اصلاحات لازم در اساسنامه و مقررات ناظر بر آنها براساس مصوبات هیئت وزیران و با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی، اقدام قانونی به عمل آورد.
۷	ماده الحاقی	توسعه زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی از اهداف مشترک قوانین بالا دست کشور ازجمله سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است. توسعه صنایع میانی پتروشیمی به‌عنوان حلقه واسط صنایع بالادستی و تکمیلی نقش حائز اهمیتی دارد، لذا لازم است تهمیدات قانونی لازم برای توسعه این صنایع مد نظر قرار گیرد.	ماده الحاقی: به منظور توسعه صنایع میانی پتروشیمی و گسترش زنجیره ارزش صادراتی آن، شرکت ملی صنایع پتروشیمی مکلف است الزامات اجرایی توسعه این صنایع را تدوین نموده و پس از تصویب مراجع قانونی از دستگاه‌های متولی پیگیری نماید.
۸	ماده الحاقی	بعد از واگذاری واحدهای پتروشیمی در پی اجرای قانون سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی، اختلالاتی در زمینه‌های مختلف از جمله قیمت خوراک و یوتیلیتی، تعامل واحدها با یکدیگر، فروش داخلی، عرضه محصولات در بورس و صادرات محصولات به‌وجود آمده که لازم است رگولاتوری برای تنظیم موارد فوق ایجاد شود.	ماده الحاقی: دولت موظف است از طریق شورای رقابت نسبت به ایجاد نهاد تنظیم‌کننده مقررات (رگولاتوری) در صنعت پتروشیمی در سال اول برنامه اقدام نماید.
۹	ماده الحاقی	هدف اصلی این ماده تسهیل و تشویق سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی در کشور به‌خصوص در مناطق کمتر توسعه یافته می‌باشد.	تنفیذ بند «ب» ماده (۱۵۹) قانون برنامه پنجم توسعه و اضافه شدن تبصره به‌صورت زیر: تبصره: معافیت موضوع این ماده شامل واحدهای تولیدی موجود که پروانه بهره‌برداری آنها قبل از این قانون صادر شده است نیز شمولیت پیدا خواهد کرد مشروط به اینکه فازهای توسعه و یا تکمیل واحدهای موجود را عملیاتی سازند.

